

ئاماده كردنى:

بۆكان، پاساژى عەباسى ☎ ٦٢٤٣٤٢٥

محەمەد ئەمىن شاسەنەم: ٦٢٢١٣٤٠

عەلى جەوشەنى: ٦٢٤٢٩٢١

ئەمىن گەردىگلانى

شەيەر

شهوه ژانی ئهستیرهیهک

شهوہ ژانی ئەستێرمیەک
ئەمەین گەردیگلانی
چاپی یەکەم ١٣٨٠ بۆکان
وێنەی رووبەرگ:
بلاوکرهوه:
چاپخانه: ئەندیشه - بۆکان
پیتچن:
تیراژ: ١٠٠٠ دانە

ئەمىن گەردىگەلانى سالى ۱۳۴۹ ھەتايى لە ئاوايى گەردىگەلانى لە دايى
بوو، يەكەم بەرھەمى «تاپۆي وەرزيكى سەوز» سالى ۱۳۷۶ ھەتايى بلاو
کرد ۆتەو، ئىستاش دانيشتووي شارى بۆكانە.

به ناوی خودا

به رهه می ساله کانی

۱۳۷۵ تا ۱۳۷۹

شهوه ژانی ئهستیرهیهک

زامی چیا

دهنگی کسپهی زامی قوولی کیوی بی ههتوانه وا،
دهمهژینیت و قهلهه رادمچلهکی بهو ژانه وا!

لیزه وەک جهرگی زلهیخا لهت لهتن جهرگی چیا
بویه دۆلی پر چههی خوین و زنهی گریانه وا!

گهپشووێ بۆ بسکی نهومی ئاو بکاته شانه - با
خهونی کانی کوانی ههه زههکاوی بی جوولانه وا!

لێره قەت دەریا مەمک نانیتە دەم کۆرپەیی هەور،
ئاسمان بۆیە نەزۆک و وشک و بێ بارانە وا!

خۆری ئاشق بۆ لە ماشقەیی عەرزى چاو داناگرى؟
شەو کەسیرەیی کردوووە و ناخی سەهۆلبەندانە وا!

لێره پێدەشت و بنار شاخی بەرز پاشقۆل دەدەن
بۆیە کارى لووتکە کوێنى تەم بە سەر دادانە وا!

دەمەدەمانى خۆر و مانگە روژ و شەو دوندی چیا
بۆیە کێشرا سەر گلێنەیی شیوی سەرشۆر تانە وا!

بۆ گۆلى بەفر و چروى باران و بسکى خۆر نەبێ،
شاخی گەردنکەش سەری بۆ کامە بارەش دانەوا؟!

گورزى بزمەر ریزى نێو دەستى شەون ئەستێرمەکان،
بۆیە لە خوینا لەشى سەوزى چیا شەلتانە وا!
#

زەلکاوی زەمان

با دلی شهو له تکهی ئەشکی بهیان هەلکێشین
خۆ له کانیایوی بزەهی سهوزی ژیان هەلکێشین
با له سهڕ کێش و هه‌وای زه‌رده‌مخه‌نهی بووکی غه‌زهل
هه‌ست و ئەندیشه له رووباری زمان هەلکێشین
وه‌ره! با کاتی چرووی چاوی بهیانی پشکووت
دل له ئاوێگی به‌رووی خونه‌ گولان هەلکێشین

با له سه روومەت و برژانگی تەپى ئەستىرە
 رۆحى سەپمان لە ھەناوى پەرييان ھەلکەيشين
 با بەدەم سەرووھە بشنیتەوھ سەروى سەپمان
 تاكوو کەنگی لە قورپى قین و گومان ھەلکەيشين؟
 شارى داپۆشى تەمى زەردى ھەناسەى تاعوون
 بۆ تەویلیشى لە قیلی شەوژان ھەلکەيشين
 مال و کۆلان گەپى مردن لە دەمارى دەگەپى
 بۆچی ئەم ژینە لە تالاولى نەمان ھەلکەيشين؟
 شۆستە جەستەى ھەموو خووساوە بەخویناوى گەلا
 بۆ شەقامیشتى لە دوودەى خەمى نان ھەلکەيشين؟
 گوو گەلنەین، دەگەلنەین شەو و رۆژ تۆپى ژيان
 تاكوو ئەم خاکە لە زەلکاوى زەمان ھەلکەيشين

گیان کەنشتى شەو ئەیینین ئەگە تیکرا دلمان،
 لە شەتاوی قەزى زێرینی بەیان ھەلکەيشين.

###

رهشاو

که باخ تهورداس و چهقوی له داری خوی دمکیشا،
 خهزان چرو و پهلکی بهرمو ههوارى خوی دمکیشا
 زهمانه باهۆزى گرهمى له بهژنى خوی دمپيچا
 سروشت چزووى پايزى بو بههاری خوی دمکیشا
 شهپۆلى چۆم، زیندهوهرى به لۆده رادهمالى
 ههمووى بهرمو قورگى درى کهنارى خوی دمکیشا

ههسیل که لاوپیژ بوو له قهوزه کاتێ دیتی کانی،
به جۆگه ژاراوی بهرهو دهواری خۆی دهکیشا!
ههتاو رم و شیرێ گهڕی له چاوی دادهباراندا،
دهمی چیا بالی وهسهر بناری خۆی دهکیشا

تهژی له دووپیشتکی رهشی گومان بوو میشتکی فرههنگ
زمان خهتی ئاوری له دهواری زاری خۆی دهکیشا!
که ماری هه زاری فساد له بهژنی ژین دههالا
ژیان، ههساری سیری بو ژیاوی خۆی دهکیشا!

ئهوین که دیی باخی بهههشت لپا و لپی دههویه
به کۆل گهڕ و سهکلی بهرهو مهزاری خۆی دهکیشا!
وهه قژی کهسک و تهپی سنهوبهر و سپیدار،
دییان شهقامی رهش رقی له شاری خۆی دهکیشا

رهشاوی خهم، رۆح و دل و ژینی تهنیم به جاری
که دیم زهوی، قورمی بهرهو دهواری خۆی دهکیشا!
#

شهوه ژان

لهم خاکه چرۆی ئەشک و گولی زام که نهپشکوین،
گر تێخی زمانیان له لهشی لهتلهتی دهسوین

غهییری کولی گریان و ریننی قژ و روومهت
چیتر له خهم و ژان و کولی ئەم داهم ئەدوین؟

با - لیڤه په‌پێ کۆتری زۆر داوه ره‌پێچهک
ناویانه له هه‌ش شو‌ره‌بی پرچ و ملی به کوین

ئەستىڤرە گەلئ كەوتنە نىو قورگى رهشى شەو
بۆ مەرگى هەتاویش چووە مانگ بئ سەر و بئ شوین

گەر بسكى تەپى سوورەگولئ زۆرى پرووزاند
هەر رۆژى بە داسئ مل و پەنجەى گول ئەدروین

شاخ و شەوژەنگ پێكەو زۆر دەستەملان بوون
زۆر جار پەلەشى داوہ لە داوینى چیا، خوین!

دواى ئەم هەموو تالى و كەسەر و رۆژە رهشانه،
دواى ئەم شەوژانەى دل و جەستە و وزە تاوین،
بیژى لە هەناوى شەوى سامناكى ژيانا
خۆریك و هەزاران گەشە ئەستىڤرە نەگورین؟!

###

هاواری گهلا

دلۆپێ خوینم، له زامی وشهی نهوین تکاوم
له سهر بهرۆکی زهردی شیعریکی خههین گیرساوم

هاواری کپی وهرزی ژاکاوی لێک دابراوم
له گهرووی ویشک و زهرد و تاساوی گهلا ههستاوم

له ژیر تهوژمی رهشهبه و تهرزه و شهسته بارانا
گهلایهکم که له ساواییهوه له دار دراوم!

رووباری شیعرم، بۆ باوهشی ژین که ریگه دهبرم
بهردی هر خهمی بیته ریم، سه‌ری تیه‌له‌ده‌ساوم

هه‌تا‌کوو پشتم به قامچی ئازار زیاتر بکێلن،
تا بی‌رمتینن هه‌لووکی ده‌ست و لاقی په‌راوم؛
له‌ نیو د‌ل‌ما هر ره‌گا‌ژۆ ده‌کا، نه‌مامی هیوا
ئ‌ه‌م‌سا له‌ سایه‌ی ده‌گه‌م به‌ ژین و ئ‌ه‌وین و کاوم

###

روحي زريكه

شاعير كه به بير و چه مي رووناكهوه هستا،
پينووس به دليكي گمش و بيتاكهوه هستا

ليوي گهشي ههلساوي له كولمهي تهري شهونم
خونچه كه بهياني به دلي چاكهوه هستا

خور ههنيه له سهر شاني چيا دادهني ههر شهو
بويه به نيگاي گهرم و دلي پاكهوه هستا

دەسنوێژی بە کانیای گزنگ گرت زهوی، بۆیه
هاوار له ههناوی شهوی سامناکهوه ههستا

لانهی له دل و میشکی زنار و رههزما کرد
ئهو رۆهی زریکهی له دلی خاکهوه ههستا

ئهو بهرزه چنارهی که دهمی نایه دهمی خۆر
خهلفی بوو، له پیچ و قهفی باداکهوه ههستا

شایی دهگرن واژه له پیدمشتی غهزلهدا
شاعیر که به بیر و چهمی رووناکهوه ههستا.

###

بزه‌ی خویناوی

هه‌لپرووکانی گولی تاسهم له بهر بێ تاوییه
شیوهنی شیعرم له دهس ژینی خهم و دهرداوییه

هه‌لبزرکانی بزه‌ی زیڕینی ئاسۆم دیته بیر
بۆیه چاوی هه‌وری شیعرم دایمه فرمیسکاوییه

داوی داپیروۆشکه بالی په‌رپه‌روکی سه‌وزی چاو
بۆیه هه‌نییه‌ی باخی ئاواتم ته‌پ و تو‌زاوییه

هیند له چاوی شهو چەقی برژانگی ئەستێرەیی وشەم
لێوی زیوینی بەیان کەیلی بزەیی خویناوییه

روومەتی رووشا بە چەپنووی شەوی دەر سوورەگول
بۆیه بەرگی زیی له بەردایه و لەشی دەرکاوییه

شەو له نێو پیالەیی گولای خوینی دلی یەکتەر دەرکۆین
رۆژگار بۆیه له گەلمانا فرۆفیلاییه
پەنجەمان تاکوو چەمۆلەیی شەو له چاوی رۆژ بنی
دل، بەشی هەر ماتەم و ئازار و لی قەوماوییه

مانگی چارەدار و باری دیت و خەرمەنەیی دەدا
چاوهرپی بارانی لی ناکەم پەلەیی بی ئاوییه
شەو بە نەختالی تریفە رووی سپی ناییتەوه
میچی ئاسمان چون بە دوودەیی جەرگی خۆر قورماوییه

###

رێبوار

بۆ هاورێم: محمەد ئەمین شاسەنەم

نایەلێ ژانی ژیان، تاوی لە دنیا و محەسێم
چاوەڕێی سیبەری مەرگم کە لە بنیا و محەسێم

من لە دووی ژوانی مەرگ و شەکت و ئاوارەم
دیم لە نیو باوەشی ئارام و ئەمنیا و محەسێم

دل هەموو پر لە رەقن، بۆیە لە ژین بێزارم
دیم و باکم نیه، بەلکوو تەک و تەنیا و محەسێم
دووره ناسۆگی ئەوین و شەبەقم لێ بزره
هەر دەرپۆم، تا لە هەواری دلی و نیا و محەسێم

رێگه رژد و ههلهته، لێمی بپی هیز و بپست
ماومهوه، ری بیرم، بیمهوه من، یا ومحهسیم؟!

چاوهبرکینه له گهڵ رۆحم ئەکا شوخی مه‌رگ
تاومکوو بچم و له زهنویری به‌ژنیا ومحهسیم
شهرته قهت دهس له به‌رووی گهرم و گوپی هه‌لنه‌گرم
با له پاوانی دلی سه‌وز و مه‌زنیا ومحهسیم

###

ههتاوهمکه

که تیشکی رووت ههتاوهمکه له ژینی من نه دیوه!
خهیاڵ و بیر و ههست و پهنجهم و دلم تهزیوه!

که بیی شهپۆلی تیشکی ماچ له کولمی کێو بساوی
دهنهخشێ بهژنی بهرزی کهژ، به زهمبهر و زریوه!

شهلالی بۆنی شهو بوون ئهوی وشهی غهزله
وهتی له بیرمه چونکه روژی روشنم نه دیوه

رهشای ناخی شهو رڙا به سهر نیگای بهیانا
کهوا تهوژمی مژ لهشی سهری زهویی تهنیوه؟!

له نیو ههناوی دووکه‌لا پشوو دهدا، بلیسه
که دیته دهر، رمی چهمی له جهرگی شهو چهقیوه

ههتاومکه‌م! وهتی نیگات له گوپی نووته‌کایه
شهوانه خهونی رووگه‌شم به چاوی تووه دیوه!

ههتاوو ئهو دهمی که نزگهرمی مهرگ دهدا شهو
همیشه چاوی چاوهرپیم له ریی بهیان برپوه

پریشکه شهونمی که شهو له رووی خهیالم ئه‌پژئی،
له لیوی گولوشهی گهش و ته‌ری ئه‌وین وه‌ریوه

###

چهواشه

له بن تهم و غوباریکی چر و پردا بزر بوون
 ئهوهی ئهوین و جوانیه، ئهوهی هز و حقیقهته
 تهم و مژه، مرۆی و ژین، سروشت و بوون، دژی یهکن
 درێژهدان به ریی ژیان مهحاله هینده سهخته
 ئهستیره، له نێو ئهستیری قیلی شهودا نوقم بوون
 کازیوه، پهچهی رهشی شهو له سهروخساری لاناذا
 دار، لێو و پهنجهی تهرچکی گهلا و چرۆی دهقرتینی

سروه، گر له خۆی بهردهدا، له دۆزمخى گرهبادا

لێو، سهرى بزهى خۆى دهبرێ؛ چاو، سۆمايى دهنكىنى
ههناسه، له نێو گيژهنى دووكه‌لدا خۆى ههشار ئه‌دا
گه‌لا، شنهن خۆ دهكوتى بۆ باوهشى زهردى زريان،
به گورىسى گهردلوولى پايىزى خۆى له دار ئه‌دا

بليسه، ناشقى ئاوه و بهرگى شهپۆل له بهر دهكا
له پيخهفى قهوزه و كهفا پيلووى دهريا قورسى خهوه
دله‌دار، له جيژوانا دروو له بسكى دلبه‌رى ده‌دا
چاوى په‌پوله، تامه‌زروى ديدارى تاريكه‌شه‌وه

وشەى ئەوین، لە ھەواری سەوزى گۆرانى وەرپەرە
 جینگل دەدا و وەکوو ئاسكى سلۆك خۆى رادەپسكىنن
 ھەر مەلە و دەگەرئ بە شوین داو و تەلبەند و رەكەدا،
 ئەویندارى دەلە بوونە و ھیلانەكەى دەرووخینن

برینەكان، پۆلپۆل بەرھە پیرى ئامیزى خۆى دەچن
 قەتماغە، بۆ تیژ کردنەوھى کێرد و چەقۆ بوونە زبەرە
 تەم، لە ژێر پەچەى قەوزەدا خۆى لە ھەر شارەدۆتەو
 چىای تینووش، گرتوویەتى داوینى ئەم ھەرە قسەرە

دێژەدان بە ریی ژیان مەحالە، ھیندە سەخلەتە
 تەم و مژە، تەم و مژە، تەم و مژە، تەم و مژە
 رۆح و ئەندیشە، لە جەغزى سەر لیشیواوى دا و نەن
 گەرچى لە سەر تەویلى شەو، نەرواوە کاروانکۆژە.

###

گولوهشان

بۆ رههیلهی چاوی شیعرم زامی تۆ چهخماخیه!
خوینی تۆ تهنا ترووسکهی نیو دلی ئەم چاخیه!

غهیری تهرمی ههلهپرووکاوی گولووکی ئارمزووت
چی هیه و خۆراکی قورگی شیوهلی ئەم باخیه؟!

لهزلههزی کۆلهکهی ئەم کۆخه لاروخواوته
راگری بنمیچی چیمهنتۆی رهشی ئەو کاخیه!

سفرهکەت بۆنی هەناسەى جارەگەنمى لیۆه دى
کولمى ئاگر سووتى نان، سورمەى نىگای ئەو شاخەیه!

دل بە بۆنى ئاوپژینى پرچی خاوی زیدەکەت
مەستى مەستە و رۆحى سەرچاوەى زنەى ئەم ناخەیه!

دەس دە داسى سەوزە لیۆى زەردە تیزاوى هومید
بێرە سەرچاوم لە فرمیسکم بدوورە باخەیه،

بیبە بەژنى پر لە زامى دەشتى پێیکە گولەمشان
لێرە هەر فرمیسکە هەتوانى دلى ئەم ناخەیه!

###

شنه‌ی پشکووتن

که هه‌ور دهگری، نه‌تۆ دهستی به بالا دینی!
شیرنه‌ی مۆچرکی فرینی به خه‌یالا دینی!

تۆ وه‌کوو ریژنه‌ی بزهی گهرمی به‌یانی نه‌ورۆز
ده‌س به‌ سهر یال و بژی نه‌رمی شه‌مالا دینی!
تۆ هه‌ناسه‌ی په‌مه‌یی نه‌رمه‌ی شنه‌ی پشکووتن
به‌ مل و سنگی سر و زهرده‌لی سالا دینی!

له دهماری دهگهپێ خوینی کهسک، ورده چرۆ
 کهشنهی واده به باخ و چهه و یالا دینی!
 تۆ وەکۆ هههرتریشقهی به گور و تینی بههار
 رههز و جهنگهه و کوستان وهسکالا دینی!
 نیونیکای تیژی برووسکهی له دهلاقهی ههرا
 خهنجهری گر به دهماری شهوی زالا دینی!
 وەکۆ فرمیسکی چهی ههوی، به بی جیاوازی
 سه به سه شانی گولاله و دروودالا دینی!
 ئه ترووسکهی، که له جیژوانی ئهوینا پشکووت
 تیشکی هیوا به دلی تار و بهتالا دینی!
 تۆ به ئاسۆگی خهمی زهردهپهرا تیدهپهپی
 لیو به سه زامی چیا جسته شهلالا دینی!
 بو ئهوین و گولی شوران سهوی خۆت دانانیی
 له ههوا دهه به مهه و کولمی خهزالا دینی!
 تۆ شنهی سهوی، قژی زهردی گهنم دادینی
 شهو به ئالاهه شنهی شاپهپی ئالا دینی!

###

ئامازە

خۆرى شیعەرت كە لە ئاسۆگى روحت هەلدى ئەویندارانە!
بۆ ژيان زەمبەر و فرمیسكى دىمكاتن بە گول و گەردانە!

دەنگى نالەت لە گەرووی هەورى رهشى دایرپوهه دابەرژى
لە دلى گشت رههزىكا وهكوو يهك سازى دىمكا هیلانە!

تۆ كە بالا و بزەمكەت خۆر و چیا پێكهوه شەرمەندە دىمكا
بۆ بە خۆتا هەلهواسى زەمەر و خشل و گول و لەرزانه

گوارمکت ئهلقه به گۆی بوونه کلهپچهی مهچهکت بازنیه
تۆ و زهنجیر له ملت دا وهکوو ملوانکهی، کۆت پاوانه

ئه تۆ شابالی ههناست که نهاده به ههەر، چۆن دهگهی؟
زیڕهشان کا لهش و لاری زهوی بهو دهنگه تری ئهشکانه!
پهڕ پهڕۆکی که له گولجاپی خهیالی گهشی تۆ ههله فری،
گولپهپی رۆحی نهوین و بزه بۆی دهبنه شنهو جۆلانه؟!

تیشکی چاوت که له بن ههوری رهشی مهقنهوه دابڕینی
کۆلکهزیرینه، گولم! پردی نهوینی مه له پاش گریانه!

زستانی ۷۹
##

برووسكهى فرميسك

رۆحى شه كردم به چهخماخه تهرى فرميسكهه
شيعرى عيشقى پيوه بوو، كولمه پهرى فرميسكهه

تاله تيريزى له ناسوى چاوهمكانى دهركهوت
وهمك خرۆكهى سوور به رهگما تپهه پهرى فرميسكهه

تا ههتا شيعرم كراسى گر له بهر داناكهن
چون له سه ناسمانى ههستم ههلهه پهرى فرميسكهه

شۆخه دۆی لێو پر بزهی ئەم داویتی خولاییمه و
بەزهی دیلانی خەیاڵم، شوگەری فرمیسکەکی

کۆلکەزێڕینە هەزار جوانی بوو تا زه‌ریا بوو جیی
تا گەیشته روومەتی رەنگی پەری فرمیسکەکی
هێندە پەلکی تورتی گۆنای مشتووێ سڕووی نیگام
سل دەکا پیلووی لە هازهی شاپەری فرمیسکەکی

هەلقولای قوڵی کانیلە زولالی ئیشقە، یا
شەونمی چاوی شەنی بی باوهری فرمیسکەکی؟

رەنگە ئەنگاوتهی پشووێ زریانێ ئیشقم بی، کەوا
کەوتە دەس با گەر گولوکی پەپەری فرمیسکەکی؟

توولەریی رژی نیگای بردی بەرو هەلدیر دلم
تاکوو کە برچی بە شەختە و سەرپەری فرمیسکەکی؟
بوومە باویکە قەتیس ماوی کەناری ری نیگای
کە دەبی راپێچەکم دا باگەری فرمیسکەکی؟!

رازهوان

له تاوت سینهکهم بهندی گهڕۆکه و دیله دل تێیدا
خهمت جۆلاتههێیه، پهڕپهڕۆکه و دیله دل تێیدا

وهکوو ژوورێکی پڕ سام و کپ و قورماوییه سنگم
کلاوڕۆژنهێ نیه، تار و تنۆکه و دیله دل تێیدا

وهتی گرشهێ ههسارهێ گولبزهێ ئیشقم له روو دیوی
نیگات دوو لاپهڕهێ پڕ ناوهڕۆکه و دیله دل تێیدا

به دایم رازهوانی دوو ترۆپکی بهرز و بهفرینم
که دوو دوندی چیاى بهرزى بهرۆکه و دیله دل تێیدا

له گێژاوی ئهوینتدا دهبی حالی چ بی؟ کاتی
ترووسکهی روونی ئهشکت دوو تنۆکه و دیله دل تێیدا

###

گورپوو شکین

شهو به سهردا هاتهوه و دیسان گورپوو دهگری دلم
کهی به فرمیسک و خهم و تهنیایی خوو دهگری دلم؟
هینده سینهم پر له سۆز و هستی فرمیسکاوییه
ههلههسی ئهوشوکه سینلای گپ و دهگری دلم!

هینده شابالی له تیریژی نیگام ساویوه شهو
چهشنی پارچک دی وچان لای کوندهبوو دهگری دلم

داخی ناخەم گەر بە لێمشتی غەزەل توونا نەکەم
تۆزی ئازار و خەم و ماتەم هەموو دەگری دلم

تاسەباری هەلمژینی کولمی سەوزی ئیشقە، وا
جار و باری دێ بەرۆکی ئارەزوو دەگری دلم

گەر هەناسەم دەست بکاتە مل شەپۆلی بسکەکەت
لەنگەری شەوگاری جیژوان هەر بە موو دەگری دلم!
بیتوو بارانی ئەوینی تۆ بە سەر ئەندێشەما،
دانەباری؛ خەم وەکوو غەور و کەرۆو دەگری دلم!

###

نۆخژن

چلئ تیشکم، له زنجی خۆرنشینا نۆقره دهگرم
مههه ئیشقم، له بێشکهی سینگی زینا نۆقره دهگرم

ئهن دلداری رووناکی و بزه و جوانیم، گولم! چۆن
له شهوکاری به سامی داخ و قینا نۆقره دهگرم؟

به ئاوی کانیای خۆرمتاو گرتوومه فرچک
له جۆلانی شهپۆلی پیکهینا نۆقره دهگرم

كهمن چرتەى ترازانى بەرۆى خونچەش دەبىسم
لە نىو قەرچەى دل و كسپەى برىنا ئۆقرە دەگرم!

چپە و سرتەى گەلا و سروە، دەبزوینى خەيالم
ئەمن تەنیا لە نىو باخى ئەوینا ئۆقرە دەگرم

لەرەى برژۆلى ئەستیرە نەكا بۆم لایە لایە
بە شەودا چۆن لە شیوەنگای گرینا ئۆقرە دەگرم

وتم: رۆژى بە رۆحم لا لە ئیشق لادە ئیتەر
بەرەو بەرزى فەرى خیرا، وتى: نا، ئۆقرە دەگرم

دلم ریبوارى رینگەى كاكەشانى ئیشقى تۆیە
هەسارەى راخوشیوم، چۆن لە ژینا ئۆقرە دەگرم!

###

تهنیاپی

بۆ ژیان غهیری کهسهباری نهبوو، تهنیاپی
تا بووه هر خهمی پیداو به شوو، تهنیاپی

باوهشی گرتوه بۆ هاتنی شهو بووکی زهوی
کهچی رۆی کرد له دل و جهرگی چزوو، تهنیاپی

زهدمپهپ هر که پهپهی کولمی له کولمهی شهو دا
لهشی پر کرد له موچرک و له تهزوو، تهنیاپی

پڤه ئامیزی به دایم له هه‌نیسک و گریان
لانهیه بۆ خهم و فرمیسک و گوڤوو، ته‌نیایی

به هه‌نیسکانه‌وه بۆچی دلم هه‌لناکه‌نری؟
که گه‌رووم رێک ده‌گوشی بوغز و خهم و ته‌نیایی

ده‌گه‌پئ موو به موو هه‌ر شه‌و به ده‌ماری له‌شما
بۆ دلی پڤ له کولم بۆته زه‌روو، ته‌نیایی

##

ئەوین

پینووس و خەیاڵ کاتێ لە رازی خەمم ئەدوین
پۆلپۆل بە تەوێلی پەرپووە گولوشە دەروین
خەرمانە دەدەن واژە لە دەوری دل و هەستم
بۆیە مەمی هەوری حەز و ئیلاهام ئەبزوین

ئەو شوخە لە ئاسۆوە کە سەر هەلدەبێ و دی
کێوان سەری کێنۆش لە گلی بەردەمی دەسوین

ئۆخژن و تەزووی تاسە و حەز دادەگری دڵ
کاتێ کە گۆلی زەردە لە سەر لیوی دەپشکوین

چاوی کە بە سەد نازەوه دەخشینێ لە چاوم
ئەندامی لەشم پاکی بە مۆچرکە دەبزوین

دەرژێ لە چەمی تیشک و، دەسی پڕ لە گزنگە
گۆل بۆیە ھەموو خۆ لە دڵ و باوەشی داوین

بریا دلەکی بۆ دلی من بوایەتە بیشکە
ئەوکاتە خەم پاکی دەبوون بۆ سەر و بۆ شوین

###

شەونخوونی

کیشاویەتی گەلی شەو، پێم شەونخوونی ئەسرین
داومە قولنگی ناھم، لە بیستوونی ئەسرین

زۆر رۆدەچم بە ناخی رۆحی پەرۆشی خۆما
ناگەم کەچی لە رازی ژانی دەروونی ئەسرین

ھەر شەو دڵم لە بێشکەیی تێکێکایە، دهنوی
لە گەل ھەنێسک و ژان و گری سەبوونی ئەسرین

كاتى بهخهه دهژاكى، گولى بزهم له سهه لىو
دهدىرى جارى گونام، بارانى روونى نهسرين

لهو كاتهوه پهريى ههز، بوته ههياى روحم
ژيانى ههكزاندهوم شهپولى توونى نهسرين

سومايى چاوهمكانت، به جارى ههلمژيوم
ده ساتى ئوقره بگره، خو تو زهروو - نى نهسرين!!

###

گرهه هه ناسه

خهه له گولجاری دالمدا دپک و دالی چاندووو
بسکی کهسکی چیمهنی هیوامی ئالۆزکاندووو

زیزه خونچهی ئالی فرمیسکم له پیدهشتی ئهوین
چون گرهه گهرمی هه ناسهه رهنگ و رووی ژاکاندووو

تۆزو غهوری ناھومیدیم نیشته سهه جامی خهیال
چون له حاستم ههوری هیوا چاوی خۆی قووچاندووو

تازە نارپیژئی تنۆکی ئەشکی بۆ بەدبەختیی من
ئاوری دل چونکە زه‌ریای رۆندکی سووتاندوو!

روو له‌ مالۆچکەیی دلم ناکەن پەریی خەونی سەوز
چونکە مۆتەیی دل‌رەشی ماتەم هەمووی رووخاندوو!

ئەشکی پینووسم وەکوو خۆینی دهمارم وشکەلات
داخ و مەینەت سۆزو هەست و بیرمی شتواندوو!

تازە کەیی دەرویی بە فرمیسکم گولالەیی شیعەری تەر!
خەم له‌ دل‌ما چەشنی خۆرە ریشەکەیی قرتاندوو!

###

ئاونگ

تا بهمان رۆحی شهوی تاری له نیو سنگا دهژی
چاوی روونی خۆر له نیو ئهسرینی ئاونگا دهژی

ههنگی ههستم تاكوو گولجاپی ئهوین جیژوانی بی
لیوی شیعرم ههه له گهل شیلهی گول و رنگا دهژی

پڕ له زهرپهیی ئهشقه ناخی كۆلهكهی تیشکی نیگام
تا دل و بیرم له رۆچنهیی سهوزی پڕشنگا دهژی

قەت ئەمەین و خوشەویستی ناخی دل جی نایەلن
ئاگری کوانوو لە گەل سووتانی ئێزنگا دەژی

کانی ئەشکی روونی چاوی قەت و شک نابێ، کەچی
رۆژ و شەو ئەستێر تەمی قەوزەیی لە نیو چنگا دەژی

خشی بێسکی لوولی سروە: پەلکی ژاکاوی گولە
گەرچی خونچەیی گول لە نیو پەرژینی هارژنگا دەژی

سەد دەور تەیمان و شوورە بێنە لەمپەر بۆ ژیان
رۆحی تینووم هەر لە باووش خۆر و ئاونگا دەژی

###

دهردى پايز

كاكولى هه‌لپرووزا، گولجاپ و هه‌ردى پايز
خوينى چرۆ ده‌چۆپى، له‌ چنگى زه‌ردى پايز

دايپۆشى زوقم و سيخوار، برژانگ و روومه‌تى خۆر
په‌نجهى له‌ گۆ چوو پرشنگ، به‌ تۆفى سه‌ردى پايز

شه‌خته‌ له‌شى درمختى پڕ کرد له‌ زام و په‌ترۆ
هه‌رچى گول و گه‌لا بوو، بردى به‌ ده‌ردى پايز

خاکی کەسیرە تاکە، لیوی تواتوا بێ؟
تاکە دلی بچرژێ، شەونم بە بەردی پایز؟

واژە سەوز نەماوە، لە دەفتەری بیانا
ئەمشەو هەمووی پرۆوکاند، چەپۆکی زەردی پایز

هێندە وەریوە پەنجە و لیوی گولالە، تەنیا
خەزانەکە هەلبەجە، دەرگا لە دەردی پایز

##

ژیانهوه

خۆزگا له باخی لیوتا واژهی ئهوین دهپرسکا!
پر به شهوی نیازت، پرشنگی ژین دهپرسکا،

بۆ ورده پیتی تاسهم، عیشتت دهووه به رنیاز
له سهر نیگای زوڵالی، سهد پیکهین دهپرسکا؛

شانهی دهکرد ههناسه، چینی شهپولی کهزیهت
ئوهم له کانی دهمتا، ماچی بهتین دهپرسکا!!

پیسیری ئاوهلای گول، ژوانگهی دلی پهپوولن
ئوین نهبا گولاله، بۆ ههلوهرین دهپسکا.

درکی کهسه نههالێ ریشهی له رۆحی باخان،
گولباخی زهرده خنده کوا بی برین دهپسکا؟

عهرزی سهری له دهوری چاوی ههتاو نهگیرێ،
کهی باخی پر ههسارهی ئاسمانی شین دهپسکا؟!

ودمی ژیان له بۆنی قژیا نهبا گهنم، کوا
بهژنی زراو و شلکی بۆ سهر برین دهپسکا؟!

کۆلانی چۆلی شهو کویر بهیانی تینهزایه
شهو، ههه گولی سههۆلی لهسهه سههرین دهپسکا!

#زستانی ۷۹

مه‌رگی ئه‌وین

ئهمشه‌و شه‌وی مه‌رگی ئه‌شقه، له جیهانی دلداریما
کولمه‌کانی تو تابووتن بۆ ماچه کوژراومه‌کانم
شيعر سنگی بووه به گۆر، بۆ بزه و خۆزگه و گۆرانی
چاوی ره‌شی قه‌له‌م ده‌گری، بۆ نامه سووتاومه‌کانم

ئهمشه‌و ئه‌ستیره‌کان هه‌موو، چزوو له چاویان ده‌باری
سینگی زولالی په‌نجهره‌ی ژوورم ئاژن ئاژن ده‌که‌ن

پهري شيعر له ئاسۆوه، خهمناک و چاو فرميسکاوی
 به بهژنی ئاگرينهوه، چاوپرکي له گهل من دهکهن؛
 رۆحيان مهکۆی زامه، چاويان ئاگر پژيني ماتمه
 بۆ مهري ئهويني ئيمه ئۆقرهيان لي ههلهگيراوه
 ئهشقی ئيمه ئاسمانی بوو، پرپر له پهپولهی سهوز
 دهيانپرژاند به روويانا، عهتری گۆرانی و هۆنراوه.

ئهمشه گيانی رهشپوشي شار، رهنگی تهنيایي گرتووه
 بۆيه پۆلپۆل مهلی گریان بهرهو دلم كهوتوونه ري
 وشه ئهوين ههلهقهچين، له نيو دۆزمخي ئازارا
 پینووس و ئیلهام و خيال بۆنی زهردي خهميان لي دي.

###

خەرمانه

دلى وىلم به نىلهى ئاورىك سووتاوه مهستانه
به دووكل كۆلهكى بهر مېچى ئاسمان داوه مهستانه!

به جىي فرمىسك و خوڤن، شىنعرم له نىو چاو و دهمار دايه
له سهر تهرمى ئهوين رۆحم ئهوند گرياوه مهستانه!

چېه لىك دابراى دابه گوڤى باخا كزهى پاييز
سهرى ههنگرت كهلا، رۆيى به دهم شهوباوه مهستانه!

ختیلکەیی رۆحی نەسرەوتووم دەدا رسکانی ئەو وەرزی
لە گەل گەریانی خوینما دی بەرەو سەرچاوە مەستانە!

بەھاریکی لە باوێش دایە رۆحی ھەلپرووزاوم
لە سەر شابالی سەوزی خۆر ھەلات ویستاوە مەستانە!

بەھاریکم لە ئاوینەیی دلی ئەم خاکەدا دیوە،
کە گابەردیش لە باویشیا چرۆی دەرداوە مەستانە!

لە ناخی چلکە دووکەل دا گولالەم چاوی ھەلنایە
پشووی سروە، بەیانان بسکی داھیناوە مەستانە
ئەگەر ئەو رۆژە بێ ماری سپی و رەش یەکتەری قەر کەن
دەدا خەرمانە مانگی گول نیگای ئەو چاوە مەستانە!
پاییزی ۷۹

باران

ئامیزی هه‌وری به‌ردا، دلۆپی ویلی باران
خۆی خسته باوهشی با - و کاروان و خێلی باران

کلتووری هه‌وری پر کرد له کل، دهستی برووسکه
چاوی بهیان ده‌پێژی، ئاسۆ به میلی باران

دهیکاته جاره شه‌ونم، ئهم قاقه‌ری ده‌روونه‌م
تا، پر له نه‌شکی شیعره، چاوی هه‌سیلی باران

پهنجی دهنی به زامی سنگی کهژ و چیاوه
زهردهی دهریته لیوان، سۆلایی لیلی باران

رهوهز شفقار شفقارن، له بهر تهوژمی ریژنه
کهنگی له بهرد ئهترسی، شووشهی تهویلی باران؟

کهیلی سروودی ژینن، ناخ و گهرووی چرۆکان
نۆتی پریشکه دهرژی له لیوی هیللی باران

شهوبا که رادهژینن، بیشکهی ههوار به نهومی
تۆ، زوو له سهه بهرۆکی شهوبۆ رههیللی، باران!

رهنگه حهزت له ماچی بسکی تهپی گهنم بی،
بۆیه به نووکی برژۆل، عهرزی دهکیلی، باران!

گهر ناشقی زهوی نیت، بۆچی وهها به سهه دیی؟
دواایش به بالی تیشکی، بهجیی دههیللی، باران!
#

بههار

به زهبرى مшти تيشكى خۆر شكا پشتى رنوو ئهمرۆ
شنهى با دايرنى كفنى سړى داران به فوو ئهمرۆ

چلووره و بهستهلهك پاكي به جارئ تهفروتوونا بوون
عهتر دهړژئ له ئاسمان و نهما باوى كولوو ئهمرۆ

گوريسى عومرى زستان و سههۆل و شهخته وا پچړا،
به دهستى سروه چون باريك بيوو چهشنى دهزوو ئهمرۆ

بههار رۆحی به بهر جهستهی سپ و بێ گیانی عهزا کرد
گهرم داهات زهوی، فهوتا کزهی سههما و تهزوو ئهمپۆ

بزهی زیپین و گهرمی خۆر دهبروینێ دلی سهحرا
دهخهملێ ههرد و کهژ وینهی بهههشتی ئارهزوو ئهمپۆ

چنوو و نیڕگس و نهسرین، ههلاله و میخهک و شهوبۆ،
گهزیزه و سمل و سۆیلانه، گولاو ریژن له روو ئهمپۆ

له بهردا شرپ دهکهن بهرگی خهفته، دار و دهومن پاکی
به سهریاننا گولی سوور ههلهدهواسن موو به موو ئهمپۆ

به گول بهژنی بلندی خوی دهپازینیتوه کوێستان
دهتارینێ له سهه نهینووکی دل ژهنگ و کهروو ئهمپۆ

له ئیشقی گول، ههور گهوههر دهبارینێ له چاوانی
له سایهی گول، دهبن پاراو درمخت و گیا و دپوو ئهمپۆ

له بۆ ماچی تهویلی خۆر، ههموو پشکووتوو لهیویان
چرووی ههرمێ و بلالووک، سیو و بادام و هولوو ئهمپۆ

دەرمخسن گول، بە ئاهەنگی دلی شمشالی کاکی شوان
کە دانیشتوووە لە ژێر سای بسکی سهوزی دار بهروو ئهمپۆ

دەمکن شادی لە نیو باخان هوزار و کۆتر و شالوور
لە سەر کێوان کەو و کۆپکۆپ، هەلۆ و کوند و پەپوو ئهمپۆ

لە حاستی کاری جوانی باری سهریان دانهواند پاکی
شلێره و شۆرەبی، پۆلی وەنەوشەو شۆرەتوو ئهمپۆ

بەهاره، سهوزه دهشت و دەر، دلم بۆیه وەکوو بولبول
لە باخا بۆ گولالهی سوور و گەش دەگری گۆپوو ئهمپۆ

بە غەیری بولبولی ماتی دلی دیلم کە تەنیا
مەلێتر پاکی دلشادن دەخوینن دوو بە دوو ئهمپۆ
#

گێژەلۆوکەى خەم

بۆ رۆحه بههارییهکەى ژێلا حوسینی

ههوارى سهوزى شیعری تهر ههميسان رهنكى رووى گۆرا
 به خوڤ خويناوى ناکامى له جهرگى سوورمگول چۆرا
 ههميسان ماتمىكى تر چهى كهيلى نهشك كردم
 پهيا بوو پايزى خهم، گولوشهى شیعری وشك كردم
 ههميسان گێژەلۆوکەى خهم به لرفه و هاژه پهيدا بوو
 له گولزارى نهدهب هالا، بهگژ گولباخيتردا چوو

ههميسان چاوى پينووسم له فرميسكا ئه بۆوه
 وشه رهيپوشي شيعرم كهوته كۆپى شين و پۆپۆوه
 قهلهم ديسان له گۆمى خوين و ئهسرينى گهشا گهوزى
 پهرى شيعر و ئهوين رهش ههنگهرا بالاي گمش و سهوزى
 نيگاي روون و گهشى ئاسۆ له نيو تهيدا نوقم بۆوه
 دلى گهرم و گۆپى دهشتى ئهدهب پۆشتهى زوقم بۆوه
 وشه چاوتهپ ههموو زامار و دل پر حهسرهت و داخن
 قژى خويان رنيوه ههچى گولجاپ و رهز و باخن
 شيعر خنراوه ئهوكى، نزگههه مەرگى له سهه ليوه
 ئهوى ههست و ههز و ئيلههامه گرپكانى خهمى پيوه
 «ئهوين» ئهمشهوه دهروونى پر له پشكۆيه و «گهشه»ى نايه
 فريشتهى شيعرى دلناسك له حالى گيان كهنشتايه
 قهلهم دهگرى بهسهه سنگى شهلال و سهردى دهفتهدا
 دل و ههست و خيال ئاوپته بوون ئهمشهوه لهگهلا دهردا
 «ئهوين» وا بى «گهشه» و بينازه سهرتاپيى له ههش ناوه
 شيعر بسكى له شابالى گرپ ماتهه گرپ داوه
 له نيو بهندى بهسامى ديوى مەرگى بى بهزه و تووشا
 به چرپووكى نهجهل كولمهى فريشتهى ئهشق و ههز رووشا
 بهلى «ژيلا» له گولجاپا وهكوو بارانه بوو ئهشكى
 له چاوى سهوزى ئيلههاما دوپى يهكدانه بوو ئهشكى
 بهلام دهستى مەرگ هات و دوپى ئهشكى سپى ئهمرۆ
 پرووزا بالى پهروانهى پشووى گهرم و گۆپى ئهمرۆ

ئەگەر ون بوو لە چاوان، وا لە نێو رۆح و پشوومانا
لە گەل واژە شیعردا دی بەسەر لیوی هەموومانا
شیعر دواى ئەو ئیتر چۆن گول بیارینى بە سەر ژینا
دەبی بآلى بیهستی وەك پەپوولەى ئارەزووی «ژینا»
هەتاکوو دەفتەری ژینم دەسووتی پەر بە پەر دەگرم
لە گەل یادی هەموو رۆژی بە چاوی شیعری تەر دە گرم

###

ههول

له‌نیشتمانی ژینم دا
شادی و هه‌ز ره‌تیندراون
بوونه ملوینکی ئه‌ستیره و
له ئه‌ستوی ئاسۆ کراون
به رۆژ و شه‌و هه‌ر دوو ده‌ستم وەک برووسکه
هه‌لیناوه و

هه‌رچی ده‌که‌م
ده‌ستم ناگاتی دایگرم.

###

ئاوات

ناليم خۆزگه
هه‌موو جيهان
بييته تاقه يهك ولات،
دلى نه‌رمى دلداره‌كه‌م
به‌رگى سه‌وزى
شيعره‌كانم له به‌ر بكات!

نالیم خۆزگه
کۆشی شهو پر بئ له گری چاوی ههتاو،
ههچى تفهنگه بخنکین
به شهپۆلى خوینی رزاو!

دهلیم خۆزگه
وههزی تهههنى درێژی چاوههوانیم
کۆتایی بئ

ژن و کچی ولاتهکهه
ئیتیر پهپوولهی نیگیان
له دۆزمخى چاوی زیڤدا نهسووتینن،
روژی جارئ
تهنیا جارئ
به بالی نهو پهپوولانه
تۆزی روومهتی کتیییک بتهکینن!

###

سنوور

که ههژدیه‌های رهشی سنوور خۆی راکیشا و
دلی گهرمی زهویی ئاشقی کوتکوت کرد
چهم و زه‌ریا
پهنجی نهرم و پهمییان لیک هه‌لپیکا
شایی پتومندی‌یان گرت و
دلی سه‌وزی خاکیان پیکه‌وه گریدا.

که بهرد و سمیت و ئاسن
قوڤگی زولالی رووباریان توندتوند گوشتی و
بوونه بهستین،

ئاوی ئاشق
له سهر دلی
بهتیشکی زیرینی ههتاو
نامهیهکی چاو پر له فرمیسکی نووسی و
به پۆلی کۆتری سپیی ههلمدا ناردی بۆ ههور
ههوریش دهستیککی به چاوی تهپی نامهکهدا هیناو
له گهل با دا
رهوه ئهسپیککی دلپری
به شمشیری برووسکهوه
نارد بۆ رووبار
کاتی گرمهی رهوه ئهسپی
تووڤهی ههور
دلی تهنگی زهویی لهراوند
بهستین رووخا
چۆم و کانی و تایگه ههستان

پهنبهکانیان،
له یهکتر ههلیکایهوه و
دلی زهوی

پږ بوو له گهرمایی رۆحی
سهوزی بههار.

دایم بلین!
دهتوانن سنوور

بو خۆر و

هه‌ور و

با - و

بهاریش دانین؟!

###

بیرهوهری

من لهوختا وهبیرم دئ
زهوی له ژیر بالی شهودا
پشوو دهدا و
ئاسمان کۆشی پر له ههوی سهر برپاوه

ئهڕی شهوبا ئاوارمهکه!
تۆ ئهستیرهیهک ناناسی
ههوالی مانگ و ههتاوی لی بپرسم؟!

###

خهون

گول، بهرلهوهی لیو به لیوی
 سرووه نی و
 ماچ گۆنای سوور ههلبگیڤی،
 خهونی پهمیی به خۆر و به بهارهوه
 دهیین.

من بهرلهوهی لیو به لیوی
 شیعرهوه نیم
 ژان و شهوژهنگ
 پینووس و پهنجهم رهش، رهش
 ههلبهگپن،
 خهون به زام و ههنیسک و
 نهشک و خهوه دهیین!
 # # #

ئەوین ١

شەو،
چەندەى ھەتاو خۆش دەوئ
ھەتاو،
سەد ھىندە شەوژەنگ
چونکە ئەو نەبئ
ھىچ کەسئ
لە دەست نازارى تاريكى
نايەتە دەنگ.

###

ئەوین ۲

قەلەمەكەم
بالای كچىكى لە عەترى
سەوزى شىعر ھەلكىشاوہ،
كوندەبووی ناز
قەت بالى بە سەر بالایدا
نەكىشاوہ!

شيعرم بۆ بهرۆك و قزى
كچىك كردۆته گولاله
كه ئاوينهى چاومكانى
به پرشنگى ئهوينىكى
پاك و خودايى
زولاله.

دلم بۆ مهلى ئهوينى
كچىك كردۆته
هتانه
كه كانياوى سهوزى رۆحى
پر له ئهشق و
خۆشهويستى نيشتمان.

###

نۆوه

خههكانتان تهم و مژده!
سهه تهوئیلی دوندی شیعرم
جی ناهیلی،
تا نهو کاتهی ههناستههتان
دهبیته بای دار ئاوس و
له سهه لیوی
وشه و
چیا و
درمخت و

گول
زهردهخه دهشکوینی!

خههکانتان کرپوهیه!
به سهر سنگی دهشتی دلما
ورد ئهباری
تا ئهو رۆژهی
بزهکانتان
دهیته شمشیری خۆر و
له کالانی ئاسوی ئهویین
دیته دهری،
سهری رهشی ههوری خهه و
ناهومییدی دهپهڕینی!

###

گلهیی ١

ههتاو،
که به سهر داویننی شهوهزنگا
چهپک، چهپک
فرمیسکه تیشکی زهرد و سوور
دهباریننی،
شنه بسکی شانه دهکا و
گول،
عهتر له سنگ و بهرۆی
دهپرژیننی!!

کهچی ئەمن
ئەو ھەموو فرمیسکە شیعەرەم
لە ھەوری دڵپەری چاوانم
دابارانە،
نە دلت بوو بە ئاوینەیی
گیانی ماندووی وشەکانم
نە نیگاشت
دەستی کردە گەردنی ژیلەمۆی چاوم؛
وھنەوشە جاری بسکیشت
تۆزی عەتری سەوزی ئەوینی
نەپرژاند
لە زامی زەردی ھەناسەیی
سەر براوم!!

###

گلهیی ٢

پایزانه،
 قهتار، قهتار گهلای زهره و سوور دهینن
 له گهل ههنگای باهۆزدا ههلهپهانه و
 له پاوانی قژی دا دهگیرسینهوه!
 بهلام جاریک
 له سۆلایی فرمیسهکانم ناروانن
 که له بالای کویستانی ئهوین هالاه و
 ههر گهردهلوولی به لایدا تیدهپهڕی
 بسکی تۆزایی له بهردا دهشواتهوه و
 ههگبیهک ئالتوونی گهلای
 له باوهش دا به جی دیلی!

###

ئهمهگ

گریان،
باخی پهلکه پهنگینهی خهیاڵم
جیناهیلئ،
چونکه من له نیو ههناوی
گریانیکی کپ کراودا
گووراوم و

له سهر داوینئ
باران و
شیعر و بهیان
له دایک بووم.

###

لاوکی بیزاری

بۆ هاوڕێم: مەهدی زریان

تینووم، تینوو
من له گهرووی ئەنگۆستهچاوی شهوهه
هاتوومهوه
چمۆلهی بیزاری مەنێن بهروومهوه!
تینووم، تینوو
من به پهێژی نازارا هاتوومه خواری
هاتوومهوه
بارانی خوشهویستیتان
به سهر شۆرمکاتی رۆحی بریندارمدا

بیاری!

هاتوومهوه

تاكوو له بهر تایگهی چاوتان

گیانی ماندووم بشۆمهوه،

له کانیای رونی دلتان

جامی ئهوین بخۆمهوه!

هاتوومهوه

ساتی له ژیر دهواری خهونه کانتاندا

نۆقره بگرم،

رۆحم له رۆحتان گری دهم

گوێ له کسپهی دلی ههلقرچاوتان

بگرم!

ئاخۆ دایکم،

دوای فرینی رهوه کۆتری سپیی ماچ و

تیک هالانی پهلهکه پهنگینهی نیگامان،

دملی:

- «گهردملوولیکی چر

بهر گلینهی چاوهر وانیمی تهنیوه،

هر چاویکم

تهرمی سهدان نیگای خنکاوێ به بالای

برژۆلیدا ههلواسیوه؟!»

باوكم، وهكوو جاران دهلى:
 - «له سهر سنگى ئاوينهى ژين
 ههموو روژى
 چهقويهكى چاو سوور سهرچوپى بو پولى
 زامى كولمه ئال دهگرى؟!»

ئهري برا شاعيرهكم
 ئيستەش دهلى:
 - «قهلمهكم
 دار گىئاسىكى رهشپوشى قز سووتاوه
 چوار وهرزه بهرى فرميسك و
 خوين دهگرى؟!»

دايه!
 ئيستەش
 زايهلهى دهنكت له ئهوكى
 رهوهزى رۆح و بيرما دهزىنگيتهوه:
 - «رۆله برۆ
 ئهگر له ژير ليزمهى بارانى ئاگردها،
 له ژير تين و تهوژمى رمب و خهنجىرى
 تيشكى ههتاوا ههلقراچا،
 مهچۆ ژير سييهرى باخى

دار گه‌لای خۆی برنیتهوه،
 گه‌ل‌اش دهستی په‌ریوی خۆی
 هه‌لگرتبی و
 به‌هه‌واوه بخولیتهوه،
 چاوه‌روانی با گه‌پێک بی
 دوور بییات و
 له‌باوهشی سه‌ری دایکی دوورخاتهوه!»

دهنگی باوكم
 ئیستەش له‌نیو دهمارمکانی له‌شم‌دا
 له‌گه‌ل خوینم ده‌سته‌ملانه:
 - «برۆ، برۆ!
 به‌غهریبی سه‌ر بنیوه،
 له‌نیو دلی ته‌نگی بی‌کەسی‌دا بژی
 له‌ژێر چزووی
 چاوی ساردی بی‌گانه‌دا
 جینگل بده،

به‌لام
 هه‌رگیز روو له‌شارێک مه‌که
 مه‌یدان، شه‌قام سه‌ر بی‌پێ،
 شه‌قام، کۆلان بخنکین،
 کۆلان، مال زینده‌به‌گۆر کا و

مال، بهندیخانی مروی بی،
 مرویش، میشک و دلی خوی
 له نیو کاسهسهری خویدا ههگولوفی!»

ههموو شهوی
 له ئاوینهی گریانێ دهفتهرمکهدا
 بلیسهی فرمیسکی برا شاعیرمهکم
 دهستی تهزیو و له گۆ چووی چاوم
 گهرم دهکاتهوه:
 - «قهت روو له ولاتیک مهکه
 قهلهم، نووکی خوی بشکینێ،
 شاعیر، شیعری خوی سهر بیری،
 شیعریش، وشهی بخنکینێ!
 نان، له گهنم بتوریت و
 ئاو، له کانی
 ههتاو، له ئاسمان بیزار بی و
 ئاسمان، له ئهستیرمهکانی!»

##

کٲٲه رکٲ

نٲٲوار هٲه
پشکٲٲ ههتاو
له باوهشٲ کوانووٲ ساردٲ ناسٲٲدایه.
رٲٲٲوارٲکم رٲگام ههوراز و ههلهته و
هٲزٲ هٲوا
بٲته شابالی ههنگاوم.
ههورازٲ رژد و بهردهلان

سەری کەرنۆش بۆ هەنگاوم دادەنوین.
 ئەمشەو لە گەل هەتاودا کێبەرکێمانە
 ئەمن بەم دیوی چیا دا هەلدەگەرێم،
 ئەو بەو دیوا.
 هەنگاو دەنێم...
 تازە من و گەرانیوە:
 خوین و زامین
 تازە من و گەرانیوە:
 رۆح و تەرمین
 سەردەهکەوم
 بەر لە هەتاو
 خۆم دەگەینە سەر دوند و دەبە بەرپوو
 لاقم لە سەر سنگی چیا دەچەقێنم،
 رەگم لە جەرگ و هەناوی
 دەهالێنم
 کە هەتاویش هاتە سەری
 وەکوو تاجە گولینەیهک
 لە سەر لووتکەی چیا ی دەکەم!
 ئەمسا نووکی
 رەشی پێنووسی خەیاڵم
 لە چاوی خۆر وەردەدم و
 بە سەر دێری

سهۆزی په‌رهی
رو‌هی تینوومی‌دا دینم،
ئیتەر به جیی شیعی ره‌شیپۆش
شیعی گمش و
تارا زی‌پین ده‌خولقینم.

###

پایز

بووکی شوخ و شهنگی پایز
بهرگی زیرینی پوشیوه و
بو باوهشی ساردی زاوای زستان دهچی.
هاژهی زریان:
ناهنگی ئەم پیوهنده تالهی سروشته.
دارمکانیش:

وهکوو دایکیکی دل خهمین
به رهنگی زهره و ناخی پر له دهره و داخ
زیرپوهشانی ئەم بووکه بی نازه دهکهن.
#

شهۆ

شهۆه، شهۆیکی مات و سرپ
قژی رهشی هالاندووه
له بهژنی شاخ و داخی چرپ
ئهوا ترۆپکی دهم ئاسۆ
به ژانی مانگه شهۆهوه

جینگل ئه‌دا و

له‌ سه‌ر ته‌ویلی لیلی شه‌و
به‌ ریزه‌ نیرگس ده‌روین
هه‌موو به‌ زه‌رده‌خنده‌وه‌ سه‌ما ده‌که‌ن
تا له‌ هه‌ناوی که‌له‌وه‌
هه‌یی سه‌ری وه‌ده‌ر ده‌نی

شه‌وه‌ شه‌ویکی گرژ و مۆن
خه‌یال و هه‌ستی هه‌لوهدام
کوچه‌ری شوین خه‌یالی تۆن!
ئه‌وا قه‌له‌م به‌ یادی تۆ
به‌ ژانی هۆنراوه‌یه‌کو
جینگل ئه‌دا و

له‌ سه‌ر دلی سپیی په‌راو
چه‌پک، چه‌پک وشه‌ی ئه‌وین
وه‌ک گوله‌باخ ده‌پشکوین
هه‌موو به‌ چاوی سووره‌وه‌
شیوه‌ن ئه‌که‌ن
تا له‌ دلی خه‌یاله‌وه‌
کانیی شیعر هه‌له‌ده‌قوولی!

###

تهنیاپی

که شهو جیوهی روخساری خۆی
له شووشهی پهنجهرهی ژوورم ههلهساوی،
پر دهبی سنگی پهنجهرم
له بۆنی سهوزی ئاوینه و
تهنیاپییم له نیو دلیدا بزر دهبی.

لهم شهوه
پهنجهرمهکم دهکمهوه،
با گهلاي ویلی تهنیاپی
له گهله سروهی ههناهی شهو بیته ژووری و
بۆنی شیعرم بۆ بهینی.
#

بەلگە

مەرگ و ژيان
دوو دلدارن
تا پيوەندى ئەوان نەبى
هەرگيز
هەرگيز
ئەوين و خوشەويستى
لە دايک نابن.

###

بانگهواز

بۆ غەزەلیکی بزر بوم

ئەری ھاویری!

تۆ کۆتری ھەنيسکه سەر براوەکانم نەدیو؟

بە گۆیسوانەیی سووتاوی غەزەلیکەو

نیشتبەو،

بە سۆزیکە خەمین و غەریبانەو

بگمێن؟!

ئەیی پەپوولەیی ھەناسە بال سووتاوەکانم نەدیو،

بە سەر ھەوت دڵۆپە فرمیسکی وەریو دا

بخولێنەو،

باپووسکەیی زێرپینی بالیان

بە سەر ئاوینەیی بێ غەوری گۆنایاندا

بپەرژین؟!

###

نیو نیگا

ئهی شاکی نازمین
شاری حز و خونهکانم!
که پهنجی گهرمی نیو نیگات
پهردهی پرتووکاوی له سهر
گلینهی پهنجهرمی دالم هه‌لدایهوه،
به تیشکی زهرده‌خه‌یه‌ک
زوقم و شه‌ختی خه‌مه‌کانم
توایهوه!

###

هاوار

که دادمخوری
دلی ئه‌ویندار
مۆچرک و ته‌زوو
جۆگهی ده‌ماری
ده‌مکن به‌رووبار.

که لیوی ئاسۆ
بزه‌ی تینه‌زی،
زه‌وی پر ده‌بی له‌ بۆنی رۆژ و
په‌پوله‌ی گزنگ

کهزانی قوولی شاعیر چل دهدا
له گیرفانی خۆر
پینووس دهر دینن
پینج چهپکه پرشنگ

جستهی پینووسیش
که جینگل دهدا
پۆل، پۆل ههلههفرن
وشهی بریندار،
دهچنه ئاسمانی گهرووی شیعرهوه و
دهبن به هاوار.

###

خەم

له ژير قژی تهړی بارانه شویکا
سهرم نا به دلی پری هوریکهوه،
بزهی هاتی!
برووسکویهک،
له کهلینی لیویهوه شورابهی بهست و
کهوته سهر ئاوینهی نیگام
پهنجهم هالاند له پهنجهی زهردی برووسکه و

وهسهرکهوتم
چوو مه نیو دلی ههور و
ئاسمانهوه،
رۆحی سهوزی شیعریکی چاو فرمیسکاوی
بالای له رۆحم هالاند و
ههناسهی گهرمی ئاویتتهی ههناسهه کرد

لهو شهوهوه
ئههه خههه رهشپۆشهی ناخهه
ههتا دی ههر بالا دهکا
بۆیه له نیو دلی هیچ فرمیسکیکا
جیی ناییتتهوه!

###

شهونم

تۆ که دهرکهوتی مهپرسه چیی به سهردی گیان و دل
 حالهتی شهونم تهماشاکه به ومختی رۆژههلات
 «مهحوی»

له گهل نازار و جینگل و گهرمهژانی
 شهوهرنگ هاته دنیاوه،
 له ترووکهی پیلووی سپی چرکهیهکدا
 فپی به سهر گرهمشقانی برژۆلی ئهستیرهدا.
 له پووکانهوهی روومهتی تریفدا،
 له کهوانی راخوشینی نيزمکیکدا نهگیرساوه.
 فپی... فپی
 له نیو دارستانی قژی کازیوهدا
 نیشتهوه به سهر تهویلی لاپهههی سهوزی گهلاوه،

له سووچی پەردەى ئاسۆوه
که خۆر چاویکی لى قرتاند
زوو راچەنى و
خۆی گریدا به شابالى نەرمى با - وه.

###

خه

كه تهنيايي
دامدپوشي
ئيلهامي سهوزي غهزليك
وهكوو خهو دلم دادمگري و
له سهر سینهي نهرمي يادت
خهوي شيرين دهمباتهوه،
بويه کاتي رادچهنم
زايهلهي زولالي شيعر
له شمشالي گهرووما دهنک دهداتهوه.

###

سەفەر

بۆ یادی سەوزی مەرف ناغایی

تۆف و بەندە
بۆ کوێ دەپۆی؟!
لە سەر ریتا ھەر شەختە و
لە سەر پشکۆی ئەسرین خۆی
ھەلدەقەرچینی
دوو پشکی رێ
چەرووی تەزوو لە پشتی خۆی
دەچەقینی!

خمخۆرکی بزۆزی زهمان،
 ساته کولمه نارنجی و لیو به بزهمکان
 ههلهلووشی
 «سروه» قژی سهوز و تهپی خۆی دهپنی!
 رهوه، رهوه ئاسکی وشه
 چهواشه بوون
 پۆل، پۆل کۆتری سرکی شیعر
 بالیان له خویینی خۆيانا
 دهشۆنهوه!

تۆف و بهنده
 بۆ کوێ دهپۆی؟!
 برژۆلی - با - کهپهسیسهی
 لی نیشتهوه!
 چاوی ههتاو سۆمایي تیدا نهماوه!
 له شهوهرهنگی به سامی
 مالنواویی و کۆچ و ژانا

- له دووری پرپشنگی نیگات -
 گهلاي شیعر،
 ههموو سهریان لی شیواوه!
 بگهپیوه!

په‌نجەت بۆ کەزیهی «شۆڤه‌بی»
بکه‌ شانه‌ و
«بیه‌ چاوی‌ گه‌لا»ی‌ سه‌رگه‌ردانی‌ شیعرا
بگه‌ڕێوه‌!
«کولی‌ گریانە‌ خه‌سته‌که‌ت‌ هه‌لبه‌ڕێژه‌
گشت‌ دلپه‌ڕین،
رۆحمان‌ پڕکه‌ له‌ زایه‌له‌ی‌ ئاوازی‌ شین
گشت‌ بیه‌سهرین،
تابلۆی‌ زیندووی‌ شیعره‌مکانته‌
به‌ گلینه‌ و‌ ده‌که‌نمانا‌ هه‌لواسه‌
گشت‌ خوینه‌هرین!»

###

ههوال

بۆ یادی ئازیزی مامۇستا حەقیقی

دەمەو بەیان
 بەر لەوێ دایکی خۆرەتاو
 زەوینی شەختە لێ دراو
 لە باوەشی بەتینی دا بلاوینی،
 بەر لەوێ چاوانی کزی ئەستێرە خەو زپاوەکان
 لە نیو بێشکەیی رووناکی تیشکا بنوینی،
 رەشمارێ هەوالێکی تال
 ھالا لە داری ھەستم و
 دەمی نایە نیو ھێلانەیی مێشکەمەرە!
 ژاری ئازار
 بە نیو جۆگەیی دەمارمدا وەرێ کەوتن

پینووسه خەمبارەکشەم
کەوتە ئەستێرکی بیینی ئەشکەمەو!

دوای کۆچی تۆ لەم شارەدا
بە سەر لقی لیۆیکەو گۆلی بزە ناشینتەو!
لە باخی هیچ چاویکەو
پەپوولە گەشی نیگایەک نافریت و
بال لە بالی پەپوولە نیگایەکیتر
هەلناساوی!

لە دارستانی کەری دڵەکانماندا
هەرگەلایە و بە سەر جۆلانە تەزیو و
سەری لقووە وەنەوزی زەرد دەدات و
مۆتە خەونی شەختە هەلی دەچۆقینێ!
هەرشابالی بالندەیه و
گێژەلووکە لە کۆشی تۆزاوییدا
دەییچیتەو.

هەر زەرنەقووتە و شەیه و
سوجە ماری برسی زەمان بە زیندووویی
قووتیان دەدا.

لە گۆرەپانی خەیاڵ و ئەشق و دڵا
هەر شیعەرە و لە بەر شە بەقی چاوی زیڕ
شەواری بوو

هه‌په‌نجیه و
 له گهردنی قه‌له‌مدا ویشک هه‌لاتوو.
 خۆری ئه‌وین:
 به ژهنگی زنجیر و قوفل
 په‌نجهرهی دلی خنکاوه.
 بووکی خه‌یال:
 به برووسکی چاوانی خۆی
 ئاگری له خۆی به‌رداوه.
 دواى تۆ شادی
 - به میوانیش -

رووی لهم شاره نه‌کردوو!
 هیوا،
 له خمخۆرکی ره‌شی ناھومیدی دا
 مردوو!
 له گولجاپی بیر و خه‌یالی منیش دا
 - دواى کۆچی تۆ! -
 شیعری شادی
 مه‌لیکی په‌ره‌وازمیه و
 روو له سه‌ر چلی زمانم
 ناکاتهوه،
 نامۆیی له گه‌رووم ده‌کا و

تاوی له سەر لق و پۆپی
لێرهواری تینووی تاسەم
نۆقرە ناگری!

چونکە شیعرم
ئەوینداری نیگای تۆیە،
فریشتەیهکی رهشپۆشەو
دوای کۆچی تۆ!
دەس له ملی هەناسەی کەسی تر
ناکا!

گەرچی له چاوانم ونی!
بەلام یادت
پەرەستلکەیی هەناسەیه و
دلمی کردۆتە هیلانە،
گەرۆوی سهۆزی
مەلی شیعریشم له دووریت
کەیلی نالین و گریانە!

###

قهتار

بۆ هه‌ناسه به سۆزمه‌کانی
محهممهد ماملی

هه‌نیسکیکی دیکه‌شی‌دا
- زهمان -
جهرگی به کوچکه‌وه‌نرا
- قهتار -
موچرکیک به دلیدا هات
- وهرز -

له نیو دووکه‌ل و بۆ کوپووزی
بسکی ئالۆزی وشه‌دا شه‌واره بوو
- شیعر -

كه بارگه‌ی هه‌ناسه‌كانت!
 به‌ره‌و هه‌واری بێده‌نگی مائاوايی
 بێچایه‌وه،
 گویت له‌ قیزه‌ی سه‌ربرای شیعر نه‌بوو
 ئه‌وکی نۆتی ده‌له‌زانده‌ و
 بالای ره‌شپۆشی گۆرانی
 له‌ نیو چره‌ تۆزی شین و سه‌ردوولکه‌دا
 چه‌مایه‌وه؟!
 ئه‌وکه‌ته‌ی نه‌رگزی سیسی دوايین سه‌رنجت
 به‌ جی هێشت،
 بیه ته‌ویلی شۆرهبی‌یه‌که‌ی چوارچراوه
 ئاخۆ بالی چه‌ن قه‌تاری په‌پوله‌ییته‌
 هه‌له‌وه‌رین و
 رژانه‌ نیو قورگی سه‌ری ره‌شه‌باوه‌؟!

ئه‌و چریکه‌ ئاگرینه‌ی
 له‌ نیو گوێچکه‌ی شه‌وه‌زه‌نگا
 چه‌قه‌ره‌ی دا و
 له‌ گه‌ل سه‌ریوه‌ی ئه‌ستیره‌ ده‌سته‌ملان بوو،
 به‌ شوین خه‌ونی هه‌له‌وه‌ریوی مانگه‌شه‌ودا

دەخولیتەوه،

یان لایەلایە بۆ رۆحی بێ ئارامی «هێمن» دەکا؟

لە ژیر میچی ئەم شەوه قورماوی یەدا
ئەوه شانەیی برووسکەیه
قژی هەور دادەهێنێ،
یاخۆ زایەلەیی قەتارە
شنەیی بالی بە دەمارێ ئاسمانی زاماردا دینێ؟

۹

کە دلتەنگی چەپکە پریشنگی خەیاڵم بۆژۆ دەکا و
پشووی گەرمی بەرخی بزەم لێ دەتۆری،
رۆحم بە تالی برووسکەیی چریکەتەوه دەبەستم
بە ئاسۆگی سامالی تەزووی شیرینا تێدەپەرم
دەم دەنیمە کانیاوی زولالی خۆر و
جۆگەیی سەوزی گەشانەوه و ئۆقرە گرتن
بەرەو ناخم هەلدەبەستم.

من چیرۆکی ئاشق بوون و
پشکووتنی چریکەتم لە سەر لاپەرەیی روومەتی
گۆرانێ یەک خویندۆتەوه:

«شەویەک شیرین

له کۆپى رهشبهلهكى ئهستىرمكاندا
 دوو دهرۆكه سهماى دهکرد
 سهما، سهما
 بێدهنگ، بێدهنگ
 شیرین، سهما
 ئاسمان و ئهستیره، سهما
 سهما، سهما
 بێدهنگ، بێدهنگ
 ماندوو، ماندوو
 شهونم له کولمهيان تکا.
 رێژنه شهونم
 گۆره بزر بوومکى وهفایى خووساند.
 دلۆپیهک له روومەتىدا و راجهنی
 کاتى سهرى ماندووى غهريیى ههلبێرى،
 چاوى كهوت به رهشبهلهكى ئهستىران
 شیرینی دى له سهر چۆپى
 خهريكى دهره بادانه
 ماندوو، ماندوو ههلهدهپهپى و
 شهونمى سهر کولمهکانى بوونه خوناوکى بارانه.
 سهوزه شيعریكى ههناسهى
 ههلهفراند و
 له سهر بسكى تهپى شیرین گيرسایهوه،

چرپیهکی به گویدی دا کرد
 پهری کولمهی
 وەمک میلاقە گەشایەوه.
 شیرین به کەزیە برۆوسکە هەلیکیشای!
 لە پیالە زیوینی مانگدا
 شەونمی روومەتی خۆی و
 شەرابی هیشووی ئەستێرە دایە دەستت!
 لەو کاتەوه
 بوویە سەریوەی ئەستێرە و
 تیشکی خۆر و تریفە مانگ!
 بوویە گەزنگی بەیان و
 چاوی زەریا و رۆحی باران!
 بوویە هەناسە گۆتالە و
 وردە شەپۆلی کانیاو و
 شەنی شابسکی دارستان!
 بوویە جریوەی باخان و
 هاژە چۆم و قاسپە کۆستان!
 بوویە تەزووی شیرینی دەماری زەوی،
 لە بەر ئاوینە هەتاوی شیعرا،
 گەرتت
 بەلات بە بالای کوردستان!
 # # #

وینه

بۆ یادی جهعفهری قازی و مارف ناغایی

له سهر گلینهی تهماوی تابلۆیهکا
وینهی ههتاو و نانیکم پیکهوه دی
باوهشیان دهکرد به یهکدا و
لێویان دهبوو به کانیای پێشنگ و ژین.

به سهر روخساری ئالۆزی شیعریکهوه
فرمیسکیک و بزهیهم پیکهوه دی
دهمیان له دهمی یهک دهنه و
چاویان دهبوو به رووباری خهم و نهوین

به دهم ئاسۆی خهم لێ نیشتهووی گریانوه
دوو پهپوولهی نهوینداری

«بۆ دایکم و

لیزگه هۆنراوهی فرمیسکه کانی»